

Gåtefull sten på Bymuseet

Per-Erling Johnsen

Oslo Bymuseum mottok nylig en sten som gave. Den ble først funnet på en byggetomt i sentrum like etter århundreskiftet, og har i de senere år ligget på en eiendom ute på Bygdøy.

Kalkstenen er 53 cm. lang, 41,5 cm. bred, og høyre side sett fra forsiden er 10-11,5 cm. tykk, venstre side er 16,5-17,0 cm. tykk. På forsiden er det hugget inn to våpenskjold med symboler og bokstaver i relieff (se foto). Under disse er det angitt et årstall — 1675 (1625?) — i et noe grunnere relieff. Forsiden er innrammet av en forhøyet kant med spor etter behandling med rasp.

Stenen er av typen orthocerkalk (rik på forstenede blekkspruter med lange, rette skall). Det er en tydelig lagdeling i stenen. Den ble dannet som avsetning på sjøbunnen for ca. 500 millioner år

siden. Skrått gjennom stenen løper en gjengrodd jordskjelvsprekk, en sleppe fylt med hvit kalkspat.

Denne stensorten finnes det en del av i Oslo. Gjennom tidene er den blitt brutt flere steder og brukt bl.a. i murer (Gamle Aker kirke, de gamle byportene) og til gravstener. Da Akershus festning ble utvidet og ombygget av Christian IV tidlig på 1600-tallet, var byggematerialet for en stor del orthocerkalk.

Overflaten er nærmest uforvitret og lite skadet eller slitt. Det kan tyde på at stenen har stått godt beskyttet, f.eks. sittet i en vegg i et portrom eller under et takskjegg.

Men hva betyr inskripsjonen? Hva har stenen vært benyttet til? Har du opplysninger, så ring eller skriv til Oslo Bymuseum.

